

El col·leccionista Juan Redón davant d'un quadre del filipí Manuel Ocampo, a casa seva. / MASSIMILIANO MINOCRI

Del costat de l'art

Un mapa del col·leccionisme privat a Catalunya, entre la passió i la responsabilitat del mecenatge

ROBERTA BOSCO

Era estudiant del Conservatori quan vaig anar per primera vegada al Liceu. Hi representaven una obra de Brecht. Jo estava fascinat, però el públic va començar a demostrar la seva

reprovació xiulant, i fins i tot insultant. Va ser una mena de catarsi. En aquell moment, em vaig adonar que m'havia de posicionar: estar al costat de l'art o bé d'aquella burgesia que cridava el disgust que tenia, demanant productes de consum".

L'anècdota l'explica el creatiu publicitari Josep Maria Civit, davant de *L'Últim sopar* de Damien Hirst. Les obres reunides per Civit, les més de 400 fotografies de Juan Redón o, entre altres, la col·lecció nòmada de Roser Figueras i Josep Inglada, estan

ajudant a situar el col·leccionisme català en l'exigent panorama internacional. Volen donar suport als artistes i reivindiquen el seu paper vertebrador i imprescindible per al bon funcionament del sistema de l'art.

PASSA A LA **PÀGINA 2**

VE DE LA PÀGINA 1

Encara que la situació de Catalunya no es pot comparar amb la d'alguns països del Nord d'Europa, on la pràctica del col·leccionista és molt més generalitzada, cada cop hi ha més col·leccions de qualitat, que van des de l'art clàssic i les avantguardes històriques fins al contemporani més experimental, passant per l'art antic i ètnic. Els seus propietaris rebutgen la imatge estereotipada, de personatges riquíssims i de vegades excèntrics, que només pensen en acumular, posseir i invertir. Realment se senten part d'aquest sistema i reivindiquen la passió per l'art i la responsabilitat de conservar i difondre unes obres pel gaudi futur de tots.

>> Col·leccionar és un art. Ara mateix, per exemple, les caixes de medicaments gràficament manipulades per Hirst que tresorera **Josep Maria Civit** es poden veure fins al 16 d'abril a Can Framis, un lloc especialment adequat ja que és la seu principal de la fundació de l'empresari farmacèutic Antoni Vila Casas. Per fer conèixer el paper del col·leccionista, personatge misteriós per una gran part de la societat, Vila Casas, juntament amb el crític Daniel Giralte-Miracle, hi organitzen un cicle de conferències, *L'art de col·leccionar*, que es proposa transmetre les claus d'una passió intel·lectual i una aventura estètica, aliena a l'afany acumulador i la voluntat d'inversió. "Vaig començar comprant obra gràfica durant els meus viatges a finals de la dècada de 1980. M'interessen les obres de caire filosòfic i no hedonista, que tracten el pensament i la condició humana. Pel que fa a les disciplines: la més representada és l'escultura, hi ha moltes obres híbrides i menys vídeo del que voldria", explica Civit, que té peces d'artistes com ara Kounellis, Llena, Alvargonzález, Onofre, Tania Bruguera i Dan Flavin, cèlebre per les seves escultures de llum, que és el seu preferit.

El cicle té l'al·licient de reunir a cada sessió diversos col·leccionistes, a més del convidat, i el va inaugurar **Rafael Tous** que, a part de la col·lecció més gran d'art conceptual català amb més de 600 peces d'artistes com Miralda, Muntadas, Pazos, Balcells o Noguera, autor aquest últim de la primera obra que el col·leccionista va comprar el 1972. Tous col·lecciona també fotografia contemporània, vídeos, llibres d'artista, còmic i grans instal·lacions, tot i que ara centra el que compra en l'art africà. En diverses ocasions, Tous va negociar la venda de part de la seva col·lecció a les institucions o el seu intercanvi amb ajudes per al manteniment de Metrònom, un espai emblemàtic que va mantenir durant més de 20 anys i que finalment es va veure obligat a tancar el 2006.

A les presentacions a Can Framis el va seguir **Sisita Soldevila**, que va començar comprant art contemporani tradicional i es va acabar centrant en el vídeo des que el 2004 va adquirir una

peça de Peter Campus, a la fira Arco de Madrid. Al cap d'un any, va aprofitar la reconversió de la casa familiar de Barcelona a l'Hotel Amister per instal·lar un canal intern dedicat al videoart. "En disposar d'un hotel, vam veure l'oportunitat de compartir la nostra afició. Amb els artistes, vam crear projectes específics per als diversos espais, no només de vídeo, també de pintura, gravat i fotografia. L'experiència va ser fantàstica", assegura Soldevila, que té obres de joves com ara David Yimbernon i Cristina Lucas i de consagrats com Bill Viola i Snow. A més, per donar suport a la creació jove, ha instituït el premi Amister Art Friendly, que ofereix a un artista la possibilitat d'exposar al festival de videoart Loop, fer una conferència i viure una setmana a l'hotel.

>> Una aventura emocional... La majoria de col·leccionistes volen, d'una manera o altra, compartir les obres amb la societat. Les mostres itinerants i els tallers infantils són la forma que ha triat **Ernesto Ventós**, un dels *nassos* (expert en fragàncies) més cèlebre d'Europa, propietari d'una col·lecció singular, anomenada *OlorVISUAL*, "perquè agrupar només obres que per mi fan olor, és a dir, que em suggereixen una percepció olfactiva", explica Ventós, parlant pel seu fill. "Vaig començar demanant a diversos artistes que em

Vila Casas dedica un cicle a Can Framis als grans col·leccionistes de Catalunya

"El pas de comprador a col·leccionista implica un projecte intel·lectual", diu Redón

Els promotors Roser Figueras i Josep Inglada han creat un fons gairebé museístic

fessin una obra a partir d'una olor. Al principi, només dos hi van accedir: Rafols-Casamada i Cruspinerà", afegeix. Ara, al cap de 33 anys, té una àmplia col·lecció en la qual predominen la pintura i el dibuix, encara que hi ha fotografia, instal·lació, escultura i vídeo, des de mestres com ara Brossa, Tàpies i Saura fins a joves com Fabian Marcaccio, Eulàlia Valladosera i Maite Vieta. Ventós deixa anar la seva faceta creativa, no només com a perfumista reputat, sinó també com a creador de *nassos* esculturals, que signa amb el pseudònim de Nasevo.

"Fa anys vaig adquirir una obra de la israeliana Yehudit Sasportas i, per error, vaig rebre una altra peça. Un cop superat l'ensurt inicial, vaig comprovar que

la peça era força millor que la que havia triat, i me la vaig quedar", relata l'arquitecte **Joaquín Diez-Cascón**. Potser per evitar aquesta mena de contratemps, però sense final feliç, Diez-Cascón ha creat, amb la seva filla Marina i el suport del president de Mango, **Isak Andic**, també col·leccionista d'art contemporani, la petita, però prestigiosa fira d'art emergent Swab, que celebra la 4a edició al maig. "Una col·lecció ha de ser viva i ha d'evolucionar amb el propietari. Vaig començar amb l'art local, després nacional, internacional i emergent i cada etapa va significar la desaparició física de l'anterior. La primera obra d'aquesta última etapa va ser d'Inka Essenhigh, i l'última és d'Andrea Canepa i Bettina

Krieg, guanyadores del premi Swab 2010 de dibuix", explica Diez-Cascón, que adquireix majoritàriament pintura i dibuix nord-americà, anglès i alemany i, en menor mesura, fotografia i escultura.

>> ...i un projecte intel·lectual. "El pas de comprador a col·leccionista implica un projecte intel·lectual que no té sentit si no es pot compartir. El col·leccionista no ha de ser un segrestador que sostreu les obres a la circulació", afirma l'arquitecte **Juan Redón**, que ha deixat en dipòsit unes 70 obres a l'Artium de Vitoria i gairebé un centenar a la Fundació Foto Colectania de Barcelona. Se'l coneix sobretot per la seva col·lecció de fotografia amb un tret gai declarat,

que va començar el 1996 amb una imatge de Juan Pablo Ballester i inclou fins a 400 obres de John Waters, Gligorov, Rio Branco, Mondino, Prince i David Byrne, entre altres. Tanmateix, també disposa de peces originals de disseny (Mendini, Giò Ponti, Aulenti, Sottsass...) i desenes d'art toys, els ninotets customitzats per artistes arribats del Japó, que s'han convertit en un fenomen planetari. "M'encanten perquè sintetitzen la barreja d'art i disseny i la idea del mateix però sempre diferent, que va caracteritzar el pensament de Warhol, amb qui m'identifico com a col·leccionista", afegeix Redón, que lamenta la manca d'atenció i la incomprensió de museus i institucions catalanes pel col·leccionisme privat.

L'art de col·leccionar

Josep Maria Civit

Són molts els col·leccionistes la seva col·lecció tot basant-se i que poden ser amplis o que es circumscriure a una tendència procediments. El que no és tan un col·leccionista que, a l'hor decideixi que el fet que aquest intel·lectualment tingui prioritari rutes. Aquest és el cas de Josep Maria Civit, que més enllà de la bellesa o de les obres, aprecia que proveï sobre el que és i representa la neïtat. Com ho propicia The de Damien Hirst, l'obra que a hem triat per la seva contundència que configuren l'extensa de Maria Civit, que inclou també escultures i instal·lacions.

Fur

El colleccionista en la seva Fundació

R. B. L'empresari hotelier i egipciòleg **Jordi Clos** va ser el primer a Catalunya a crear una institució per compartir la seva col·lecció amb el públic, inaugurant el 1994 el Museu Egipci de Barcelona. Des d'aleshores, molts han seguit l'exemple. **Liliana Godia**, consellera d'Ibèrica de Autopistas, va crear la Fundación Godia per exposar la col·lecció del seu pare, que disposa de més de 300 obres des del romànic fins a l'actualitat.

La Fundación Foto Colectania, especialitzada en fotografia espanyola i portuguesa des del 1950 fins avui, es deu a **Mario Rotllant**, tot i que també conserva dipòsits de **Juan Redón** i **Pepe Font de Mora**, el director. **Josep Suñol**, principal accionista de la immobiliària Hábitat, va obrir el 2007 la Fundación Suñol que, com a Colectania, és molt activa i desplega un interessant programa d'exposicions i esdeveniments.

Antoni Vila Casas ha repartit les 2.000 peces de la seva col·lecció entre la seu barcelonina de **Can Framis** (pintura), **Torroella de Mongri** (fotografia) i **Palafrugell** (escultura). **Francisco Daurella**, president de Coca-Cola Espanya, exhibeix les seves obres d'art espanyol a la Fundación Fran Daurel. La família **Alorda Derksen** (mobles Kettal) ha obert la Fundación AD i els **Pinós**, galeristes especialitzats en el modernisme, van inaugurar fa menys d'un any un petit museu dedicat a aquest període.

A Lleida, l'empresari **Julio Sorigué** acaba de llançar un concurs per triar el projecte arquitectònic de la seu de la seva col·lecció, que entrarà en funcionament el 2013. Després de formar-se amb la pintura espanyola del segle XIX, Sorigué, assessorat per l'artista **Julio Vaquero**, va començar fa una dècada a adquirir-ne de contemporani i actualment té vora 450 obres, entre les que destaquen els conjunts de **Kiefer**, **Kentridge**, **Doris Salcedo**, **Julie Mehretu** i **Antonio López**. "La col·lecció es va iniciar amb una obra d'Uzay i, al desembre, a la fira de Miami, es va adquirir un vídeo de **Gregory Scott**", recorda Vaquero.

Potser per això **Carmen Buqueras** ha deixat en dipòsit 105 obres de la seva col·lecció al CAC de Màlaga. "Vaig començar la col·lecció quan es va morir el meu marit el 1994, amb un Tàpies de Dau al Set que vaig comprar en una subhasta a Londres. Va ser sentimental perquè l'havia de comprar el meu home", recorda Buqueras, vídua del colleccionista **Salvador Riera**, coneguda per haver venut a la Generalitat la col·lecció del seu marit, que va confluïr en els fons del Macba. "Crec que l'art és pura emoció i sentiment. Jo m'enamoro de les obres. N'hi ha moltes que no les puc aconseguir, però les que aconseguixo em donen molta satisfacció", assegura Buqueras.

A dalt, a l'esquerra, **Joaquín Díez-Cascón** davant una obra de **Torben Giehler**; a la dreta, els colleccionistes **Julio Sorigué**, **Antoni Vila Casas** i **Josep Maria Civit**, a Can Framis, on aquest darrer exhibeix les seves obres de **Damien Hirst**. A baix, a l'esquerra, **Rafael Tous** davant una obra de **Zhang Huan**. A la dreta, **Sisita Soldevila** davant una obra de **Cristina Lucas**.

CONSUELO BAUTISTA / GIANLUCA BATTISTA / VICENS GIMÉNEZ

>> **Rigor museístic.** També hi ha colleccionistes que actuen amb criteris rigorosament museològics. És el cas de **Cal Cego**, el projecte dels promotors immobiliaris **Roser Figueras** i **Josep Inglada**, que van començar comprant pintura el

1980, quan es van enamorar d'una peça de **Zush**. Ara tenen més de 400 obres d'artistes de diferents generacions, disciplines i contextos, (Muntadas, Sekula, Almeida, Framis, Feldman...), amb una atenció especial als que exploren el tema de

l'arquitectura (**Bernd & Hilla Becher**, **Stan Douglas**, **Montserrat Soto**, **Sugimoto**, **Ruff**, **Gursky**...). "No volem un espai propi. Preferim deixar obres en préstec i dipòsit i crear lligams per generar iniciatives. És bàsic que les obres circulin, que es vegin i creïn coneixement. Per això intentem que el nostre web sigui un catàleg raonat en el qual cada obra es presenti amb textos específics de crítics", explica **Montse Badia**, directora de la col·lecció des del 2006. Aquest mapa heterogeni de colleccionistes, centrats en diversos vessants de l'art contemporani, compta també amb el publicista **Lluís Bassat**, els empresaris **David Grebler**, **Jordi Pujol** i **Juan Ybarra** i el president

de la promotora immobiliària **Vértix**, **Felip Massot**.

>> **Eclecticisme.** A ells se sumen **Luis Coromina**, amb una col·lecció eclèctica que uneix art contemporani i art precolumbí, xinès i indi, i **Désiré Seuerle**, empresari d'origen alemany, que té unes excel·lents obres d'art asiàtic antic: escultura **Khmer** de **Cambodja** i mobles de les dinasties xineses i plata. "Quan tenia 12 anys vaig començar a col·leccionar claus antigues. La meua primera peça va ser un cavall **Ming**, que vaig adquirir a **Hong Kong** quan en tenia 16. Per col·leccionar, cal tenir criteri propi, seguir la intuïció i saber prendre riscos. L'art és seducció", indica **Feuerle**.